

Zajęcia techniczne, plastyczne i komputerowe w edukacji elementarnej

Urszula ORDON – Ewa PIWOWARSKA

Abstrakt: W artykule przedstawiono zakres treści oraz cele edukacji technicznej, plastycznej i komputerowej. Dokonano krótkiej charakterystyki nauczyciela, jako kreatora wskazanych zajęć edukacyjnych, będących ważnymi obszarami edukacji wczesnoszkolnej. By sprostać stawianym w tym zakresie wymaganiom nauczyciel winien posiadać nie tylko stosowne kwalifikacje, ale także system szerokich kompetencji zawodowych, wśród których ważne miejsce zajmują kompetencje kreatywne i informacyjne.

KLúčové slová: edukacja technika, edukacja plastyczna, edukacja komputerowa, nauczyciel.

Technical, Plastic, Computer Education Classes in Elementary Education

Abstract: The paper presents the range of contents and the aims of technical, plastic, and computer education. A short characteristics of a teacher has been conducted here presenting him as a creator of educational classes that provide significant areas of early-school education. To meet the requirements in this range, a teacher should present not only relevant qualifications but also a system of wide professional competences, among which an important position is taken by creative and informative ones.

Keywords: technical education, plastic education, computer education, teacher.

Wstęp

Przed współczesną edukacją elementarną stawia się wiele zadań, między innymi wspomaganie dziecka w różnych aspektach rozwoju: intelektualnym, emocjonalnym, społecznym, etycznym, fizycznym i estetycznym. Za ważne uznano wychowanie mające na celu przygotowanie do życia w zgodzie z samym sobą, ludźmi i przyrodą. Jednocześnie dąży się do ukształtowania systemu wiadomości i umiejętności potrzebnych dziecku do poznawania i rozumienia świata, radzenia sobie w codziennych sytuacjach oraz do kontynuowania nauki w starszych klasach szkoły podstawowej¹. Edukacja elementarna ma charakter systemowy, co oznacza, że wszystkie rodzaje zajęć i zabaw są ze sobą integralnie powiązane i mają na celu kompleksowe wspieranie rozwoju dziecka². Ważnym zadaniem jest kształtowanie umiejętności komunikacyjnych, językowych oraz kompetencji kreatywnych i

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.

² Juszczyk-Rygałło J.: *Zagadki i rebusy jako zabawy dydaktyczne rozwijające aktywność twórczą dzieci w edukacji elementarnej*, In: *Współczesne problemy i wyzwania edukacji przedszkolnej*, (red.) C. Langier, Bielsko-Biała 2012, s.186-208.

komputerowych u uczniów. Drogą do osiągnięcia postawionego celu jest m.in.: kompetentny nauczyciel (jego osobowość, kreatywność), ciekawe podręczniki, środki dydaktyczne oraz metody i formy nauczania. Jak pisze Jolanta Karbowniczek „*organizując proces kształcenia w klasach I-III trzeba uwzględnić fakt umiejętnego zastosowania i wykorzystania metod. Niewskazana tutaj będzie metoda wykładu, czy też metoda laboratoryjna, lecz, pokaz, wycieczka, gry, zabawy, opowiadanie, elementy dyskusji i inne. Metody aktywizujące należy stosować naprzemiennie w połączeniu ze słowną, oglądową, problemową, działalności praktycznej*”³ Te ostatnie dominują na zajęciach technicznych, plastycznych i komputerowych.

1 Założenia edukacji technicznej, plastycznej i komputerowej

Wiek XXI to czas nowych rozwiązań i szans stojących przed edukacją, dlatego też, jak zauważa A. Marzec inwestowanie w rozwój nowych technologii informacyjnych staje się jednym z najważniejszych założeń polityki edukacyjnej⁴. Czesław Banach uważa, iż niezbędne jest: „*orientowanie się edukacji na problemy teraźniejszości i przyszłości cywilizacji globalnej i informacyjnej oraz rozwijanie kształcenia problemowego, innowacyjnego i antycypacyjnego, prospektywnego i multimedialnego*”⁵. Opanowanie i zrozumienie problemów techniki w obecnym świecie jest koniecznością uwarunkowaną odczuwaniem -przez każdego- ciągłego postępu technicznego. Wpływ na codzienne życie jest na tyle znaczący, że celowość kształcenia dzieci w tym zakresie już na najniższym poziomie edukacji jest uzasadniona. Nabyte umiejętności techniczne i informatyczne pozwalają na podejmowanie świadomych i racjonalnych działań nie stwarzających zagrożenia dla życia ludzi.

W podstawie programowej kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych z 2009 roku dla edukacji wczesnoszkolnej określony został zakres treści oraz cele kształcenia dla każdego przedmiotu. Uczeń kończąc klasę trzecią na zajęciach technicznych powinien poznać środowisko techniczne na tyle by: orientować się w sposobach wytwarzania przedmiotów

³ Karbowniczek J.: *Twórcza aktywność dziecka a metody aktywizujące w nauczaniu zintegrowanym*, „Edukacja Elementarna w Teorii i Praktyce” 2006, nr 1, s. 8-9.

⁴ Marzec A.: *Programy komputerowe i ich rola we wczesnej edukacji dziecka*, In: *Edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna na początku XXI wieku. Wyzwania i konteksty*, (red.) M. Królicza, E. Piwowarska, E. Skoczylas- Krotla, Częstochowa 2007, s.365.

⁵ Banach Cz.: *Edukacja wobec wyzwań współczesnego świata i człowieka*, „Forum Myśli Wolnej” 2005, nr 24/25, s. 20-25.

codziennego użytku (np. mebli, domów), rozpoznawać rodzaje maszyn i urządzeń (transportowych, informatycznych), rodzaje budowli oraz urządzeń elektrycznych. Powinien również umieć -z punktu widzenia cech użytkowych, ekonomicznych i estetycznych- określać wartość urządzeń technicznych.⁶

Zasadniczym założeniem edukacji technicznej prowadzonej w klasach I-III w szkołach podstawowych jest wprowadzanie dzieci w rzeczywistość techniczną, głównie w oparciu o poznanie aktywne a więc oparte (podobnie jak w na plastyce) na praktycznym działaniu. Uczniowie uczą się projektować, planować i wytwarzać przedmioty użyteczne. W trakcie tej działalności zapoznają się z wiedzą o problemach technicznych, wzbogacają zasób słownictwa technicznego, poznają surowce (właściwości i cechy) oraz narzędzia i urządzenia techniczne. Początkowo podejmowana aktywność zabawowa przeradza się w aktywność ukierunkowaną na kształtowanie umiejętności organizacyjnych (planowanie) i działaniowych (wytwarzanie).⁷ Ważnym celem wychowania dzieci do techniki jest kształcenie u nich umiejętności celowego, planowego i efektywnego podejmowania działalności praktycznej, tak potrzebnej dla kształcenia politechnicznego i orientacji zawodowej. W wyniku prowadzonego nauczania, realizującego etapy powstawania przedmiotów (najpierw pomysł potem wytwór), uczniowie powinni nabyć umiejętności ogólnotechniczne w zakresie:

- zachowania zasad bezpieczeństwa (ład i porządek w miejscu pracy, troska o bezpieczeństwo własne i innych) podczas działalności praktycznej (prawidłowe używanie narzędzi i urządzeń technicznych),
- realizacji rozwiązań technicznych na drodze planowania i organizowania pracy indywidualnej oraz zespołowej,
- wykorzystywania prostych informacji technicznych (rysunki poglądowe, instrukcje, piktogramy),
- prawidłowego stosowania technologii podczas wytwarzania przedmiotów użytkowych,
- rozpoznawania, oceny (właściwości fizyczne) i doboru materiałów zgodnie z prowadzoną działalnością wytwórczą,

⁶ Podstawa programowa edukacji wczesnoszkolnej, I etap edukacyjny: klasy I-III, zajęcia techniczne, In: Podstawa programowa z komentarzami. Edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna, Warszawa 2009, tom 1, s. 52.

⁷ Drejer F.: Wychowanie do techniki dzieci w młodszym wieku szkolnym, Jelenia Góra: Kolegium Karkonoskie 2010, s. 36-37

- posługiwania się prostymi narzędziami (do mierzenia, obróbki materiałowej, montażu modeli na podstawie prostych instrukcji) oraz urządzeniami technicznymi.

Istotną różnicą między edukacją plastyczną a techniczną jest w pierwszym przypadku umiejętność tworzenia i odbioru dzieł plastycznych, w drugim zaś kształtowanie świadomego użytkownika i wytwórcy techniki-przedmiotów użytecznych. Dlatego ważną częścią nauczania plastyki, prowadzonego na pierwszym etapie kształcenia w szkołach podstawowych, jest m.in. wspomaganie dzieci w rozwoju estetycznym. Uczniowie poznają, uczą się rozpoznawać i wypowiadać na temat takich dziedzin sztuki jak: malarstwo, rzeźba, grafika i architektura. W zakresie recepcji sztuki dzieci uczą się rozróżniać również inne określone dyscypliny sztuk⁸ a wśród nich rzemiosło artystyczne i sztukę ludową. Poprzez kontakt z zabytkami, dziełami sztuki należącymi do polskiego i europejskiego dziedzictwa, placówkami kultury a także tradycjami środowiska lokalnego, kształtowane jest u nich poczucie przynależności kulturowej.⁹ Obok przygotowania uczniów do bycia odbiorcą dzieł sztuki, celem edukacji plastycznej jest rozwijanie ich spontanicznej ekspresji.¹⁰ Zarówno proces:

- wypowiedziania się w różnych technikach plastycznych na płaszczyźnie (rysunek, malarstwo, grafika, techniki dekoracyjne i mieszane¹¹) i w przestrzeni (rzeźba i płaskorzeźba) a więc tworzenia subiektywnych dzieł będących przekąźnikiem określonych treści,
- organizowania warsztatu pracy (bezpieczne i racjonalne posługiwanie się narzędziami i ekonomiczne wykorzystywanie materiałów),
- recepcji wytworów plastycznych,
- rozpoznawania i wypowiedziania się na temat wybranych dziedzin sztuki oraz
- kontakt ze sztuką i tradycjami, by obudzić przynależność kulturową

1 są zasadniczymi celami edukacji plastycznej. Uczniowie podczas działalności twórczej inspirowanej wyobraźnią, baśniami, muzyką, opowiadaniem, ilustrują sceny

⁸Podstawa programowa edukacji wczesnoszkolnej, I etap edukacyjny: klasy I-III, edukacja plastyczna, In: Podstawa programowa z komentarzami, op. cit., s. 42, 48-49.

⁹ Ibidem, s. 48- 49.

¹⁰Zob. Skowrońska, A. : *Formy ekspresyjne jako przejaw aktywności twórczej dziecka* In: *Kwartalnik dla nauczycieli: Edukacja elementarna w teorii i praktyce 2008/4 nr 10*. Częstochowa: RODN WOM, 2007.

¹¹Piwowska E.: *Techniki dekoracyjne w edukacji. Techniki graficzne w edukacji. Techniki malarskie w edukacji. Techniki mieszane w edukacji. Techniki przestrzenne i półprzestrzenne w edukacji. Techniki rysunkowe w edukacji* In: *Nowe oblicza pedagogiki. Przedstawiciele-pojęcia - literatura*, (red.) A. Marzec, E. Sadowska, E. Piwowska, Częstochowa: Wyd. AJD 2008, s. 256-261.

i sytuacje zarówno realne jak i fantastyczne. Już kończąc klasę pierwszą potrafią korzystać z narzędzi multimedialnych.¹²

We współczesnej rzeczywistości konieczne jest kształtowanie u uczniów podstaw wiedzy i umiejętności w zakresie edukacji komputerowej. Szkoły coraz częściej uatrakcyjniamy i unowocześniamy proces dydaktyczny poprzez wprowadzanie nowoczesnych środków dydaktycznych, wśród których dominuje komputer, wraz z bogatym, dostosowanym do możliwości dziecka oprogramowaniem, poszerzającym zainteresowania i wiedzę z zakresu różnych obszarów kształcenia oraz Internet. Oprogramowanie edukacyjne przeznaczone dla uczniów w wieku wczesnoszkolnym, zgodnie z założeniami kształcenia zintegrowanego, łączy w sobie treści z różnych dziedzin edukacji. Przekaz wiedzy staje się dzięki urozmaiconej formie bardziej atrakcyjny i efektywny, gdyż uczniowie z większym zainteresowaniem i zaangażowaniem uczestniczą w zajęciach. Edytory graficzne mogą stać się źródłem ciekawych ćwiczeń usprawniających percepcję wzrokową, orientację przestrzenną oraz sprawność manualną. Komputer spełnia również istotne funkcje w kontroli i ocenie opanowanych umiejętności i wiadomości. Proces edukacyjny może być wspierany ilustracjami, ciekawą oprawą graficzną, zestawami zadań polecanych do samodzielnego wykonania. Dzieci mogą korzystać z bogatej oferty ciekawych, mających edukacyjny charakter zadań, zabaw, gier przeznaczonych dla najmłodszych odbiorców. Można je odnaleźć w serwisach i portalach kierowanych dla dzieci. Są to najczęściej różnego rodzaju układanki, rozsypani, puzzle, łamigłówki o prostych regułach i ciekawej oprawie graficznej, a także bogato ilustrowane bajki, wiersze i opowiadania znanych pisarzy i poetów dla dzieci.

Zdaniem A. Piękosia, specjalisty zajmującego się projektami edukacyjnymi w Fundacji Dzieci Niczyje- ważnym medium mającym szerokie możliwości edukacyjne jest Internet dający nieocenione, niemal nieograniczone możliwości w zdobywaniu potrzebnych informacji, poszerzaniu wiedzy, dzieleniu się swoimi zainteresowaniami czy prezentacji swojej twórczości. Autor zamieszcza przykłady portali, z których bez obaw korzystać mogą małe dzieci, już na poziomie edukacji elementarnej, a także zwraca uwagę na kształtowanie, zwłaszcza u najmłodszych uczniów świadomości zagrożeń wiążących się z korzystaniem z komputera i sieci. A. Piękoś pisze, iż „*Internet stwarza ogromne możliwości, ale nieumiejętnie wykorzystywany może też być niezwykle niebezpieczny*”¹³. Zagrożenia te, są

¹² Ibidem, s. 42.

¹³ Ibidem, s.13.

zdaniem Autora – mniejsze w przypadku dzieci w wieku wczesnoszkolnym, które najczęściej korzystają z komputera pod opieką osób dorosłych: rodziców, opiekunów, czy nauczycieli. Podkreśla on, iż komputery przeznaczone dla najmłodszych powinny być zaopatrzone w programy filtrujące treści, czy blokujące nieodpowiednie informacje.¹⁴

Efektywne wykorzystywanie komputerów jest możliwe tylko w przypadku dobrej bazy informatycznej w szkole oraz przygotowania dla uczniów odpowiedniej liczby stanowisk komputerowych. Jest to istotne z uwagi na fakt, iż edukacja komputerowa jest wyeksponowana w podstawie programowej jako istotny obszar kształcenia ucznia w młodszym wieku szkolnym. Ma ona w szczególności stworzyć dziecku możliwości nabywania wiedzy i umiejętności potrzebnych do rozumienia świata, zagwarantowania mu dostępu do różnych źródeł informacji i możliwości do korzystania z nich w różnych sytuacjach.

Uczeń w pierwszej klasie szkoły podstawowej powinien umieć posługiwać się komputerem w podstawowym zakresie, umieć uruchamiać program, korzystając z myszy i klawiatury. Powinien wiedzieć, jak należy korzystać z komputera, by zachować zasady higieny i dbałości o zdrowie. Powinien również stosować się do ograniczeń wiążących się z korzystaniem z komputera. Podstawa programowa określa także wymagania szczegółowe odnoszące się do treści nauczania zajęć komputerowych u uczniów kończących klasę trzecią. Zaliczono do nich opanowanie przez uczniów:

- umiejętności obsługi komputera (posługiwanie się myszką i klawiaturą, nazywanie głównych elementów zestawu komputerowego),
- umiejętności posługiwania się wybranymi, rozwijającymi zainteresowania, programami i grami edukacyjnymi,
- umiejętności wyszukiwania i korzystania z informacji (korzysta z narzędzi multimedialnych: animacje i prezentacje, przegląda wskazane przez nauczyciela strony internetowe, w określonym zakresie obsługuje elementy aktywne na tych stronach i nawiguje po nich),
- umiejętności tworzenia za pomocą klawiatury tekstów (wpisywanie liter, cyfr, innych znaków, wyrazów i zdań) i rysunków (za pomocą wybranego edytora grafiki).¹⁵

¹⁴ Sekułowicz K.: *Przedszkolak w sieci*, In: Doradca Nauczyciela Przedszkola, 2012, nr 14, s.12-16.

¹⁵ Zajęcia komputerowe. Ibidem, s. 51-52.

Dodatkowo dzieci znają zagrożenia wynikające z korzystania z komputera, Internetu i multimediiów (zmęczenie wzroku, kręgosłupa, zakłócenie kontaktów społecznych, np. niebezpieczeństwo wynikające z anonimowości). Wiedza ta pozwala na stosowanie się do ograniczeń podczas ich obsługi.¹⁶

2 Nauczyciel projektantem zadań edukacji plastycznej, technicznej i komputerowej

Zadaniem współczesnej szkoły jest efektywnie nauczać by przygotować jednostki otwarte, kreatywne, aktywnie uczestniczące w życiu. Za proces ten w dużym stopniu odpowiedzialny jest nauczyciel, którego twórczy charakter pracy polega na tworzeniu takich sytuacji edukacyjnych (w obrębie poznawania i przekształcania świata rzeczywistego), które pobudzałyby dzieci do aktywnego działania oraz usuwałyby przeszkody mające wpływ na hamowanie kreatywnej ich postawy. Na przebieg i jakość tego procesu mają wpływ m.in. kompetencje zawodowe oraz osobowość nauczyciela, dobór podręczników, stosowane metody i formy nauczania a także jakość prowadzonych zajęć we wszystkich obszarach edukacyjnych. Zakres tychże kompetencji regulują stosowne rozporządzenia i standardy przygotowania nauczycielskiego. Podkreśla się w nich potrzebę kształtowania różnych obszarów kompetencji. W literaturze przedmiotu za bardzo istotne uznaje się kompetencje w zakresie informacyjno- medialnym oraz kreatywnym. Kwestie te poruszają w swoich opracowaniach między innymi: J. Szempruch, W. Strykowski, K. Miziołek i inni.¹⁷

Jednymi z ważnych obszarów wymagających kreatywnej postawy nauczyciela i ucznia są zajęcia techniczne, zajęcia z zakresu edukacji plastycznej i komputerowej. Ich realizacja winna być dla uczniów interesującym przeżyciem. Dlatego by uruchomić wszystkie zmysły dzieci, zadaniem nauczycieli jest wyszukiwać i prezentować takie miejsca (np. zakłady produkcyjne, muzea, galerie), eksponaty (np. urządzenia techniczne, martwa natura, pejzaże) materiały i narzędzia oraz organizować takie warunki poznania (np. przyjazna atmosfera, radość podejmowanych działań) by nauczanie było ciekawe i efektywne.

Występująca u dzieci naturalna ciekawość poznawcza ułatwia nauczycielowi pracę, podczas której ważnym staje się wykorzystywanie atrakcyjnych, wzrokowych środków dydaktycznych, takich jak: albumy z reprodukcjami obrazów, filmy edukacyjne, programy

¹⁶ Ibidem, s. 52.

¹⁷ Szempruch J.: *Nauczyciel w zmieniającej się szkole, Funkcjonowanie i rozwój zawodowy*, Rzeszów 2001, W. Strykowski, *Kompetencje nauczyciela szkoły współczesnej*, „Edukacja Medialna” 2002, nr 4, s. 5; Miziołek K.: *Kompetencje dydaktyczne i opiekuńczo- wychowawcze w zreformowanej szkole*, Mysłowice 2000.

multimedialne (np. do tablic interaktywnych), modele urządzeń technicznych i inne. Zajęcia te mają istotne znaczenie w kształtowaniu prospołecznych postaw ucznia. Dodatkowo kształcąc wyobraźnię, spostrzegawczość i pamięć wzbogacają zasób umiejętności i wiedzy uczniów oraz aktywizują procesy poznawcze¹⁸.

Nauczyciel obok umiejętności organizacyjno-dydaktycznych, by poprawnie prowadzić proces kształcenia ogólnotechnicznego, plastycznego winien posiadać podstawową wiedzę na temat technologii drewna, materiałów włókienniczych i papierniczych, tworzyw sztucznych a także technologii żywienia. Ważna jest jego wiedza o zasadach funkcjonalno-konstrukcyjnych przedmiotów użytkowych/technicznych a także zasad rozwiązywania problemów technicznych. Na plastyce ważna jest znajomość technik plastycznych oraz możliwości, jakie dają różnorodne materiały przy ich organizacji. Również ogólna wiedza z zakresu historii sztuki i podstawowych pojęć plastycznych potrzebna jest w pracy zawodowej nauczycieli prowadzących zajęcia plastyczne. Często edukacji technicznej towarzyszy działalność plastyczna, gdyż obok ważnej cechy jaką jest funkcjonalność wykonywanych przedmiotów użytkowych, człowiek dąży do tego by stały się one dodatkowo piękne. Przykładami ciekawych zajęć łączących zagadnienia plastyki i techniki mogą być. np. wykonywanie przedmiotów użytkowych (koszyczki pojemniki, opakowania, zakładki do książek), masek karnawałowych, poprzez zaginanie i przycinanie papieru, lepienie naczyń z gliny ceramicznej (proces wypalania), projekty gier edukacyjnych-gier planszowych, będących jak pisze Mária Podhájecká „niezbędnym środkiem komunikacji zewnętrznej... Gra edukacyjna pozwala na łączenie spontanicznej aktywności dzieci z celową pracą i nauką.”¹⁹ i inne.

Zajęcia prowadzone ze studentami studiującymi specjalność edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna pozwoliły zauważyć, że mają oni problem we wskazaniu granicy, która wytacza zakres działań związanych z edukacją techniczną i plastyczną. Stąd zrodziło się pytanie: jak ten problem postrzegają czynni nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej. Dlatego w celu ustalenia dostrzeganych przez nich zasadniczych różnic pomiędzy zajęciami

¹⁸ Zob. Juszczak-Rygałło J.: *WebQuest jako nowoczesne narzędzie dydaktyczne w zintegrowanym obszarze edukacyjnym*, In: *Edukacja jutra. Role nauczyciela w edukacji szkolnej*, red. K. Denek, A. Kamińska, P. Oleśniewicz, Sosnowiec 2013, s. 249-260.

¹⁹ Podhájecká M.: *Poznawanie świata za pomocą gier edukacyjnych*, Siedlce: Elpil-Jarosław Pilich 2011, s. 223-224.

plastycznymi i technicznymi przeprowadzono wywiad²⁰. Analiza uzyskanych odpowiedzi pozwala na stwierdzenie, iż główną rozbieżność między tymi przedmiotami upatrują oni:

- po pierwsze: w podejmowanych czynnościach (ok. 62%) - np. malowanie, rysowanie dla plastyki a cięcie i montowanie (konstruowanie) dla techniki,
- po drugie: w rodzaju wykorzystywanych materiałów i narzędzi (ok. 35%) – np. farby, kredki, pędzle dla plastyki a tekturę, drewno, plastik i nożyczki dla techniki,
- po trzecie: w aktywizowaniu wyobraźni dla działań plastycznych a umiejętności technicznych na zajęciach technicznych (ok. 27%),
- po czwarte: w tworzeniu przedmiotów estetycznych na zajęciach plastycznych a przedmiotów użytecznych na technice (ok. 23%),
- po piąte: w przygotowaniu uczniów do zawodów artystycznych na zajęciach plastycznych a na technice do kształcenia politechnicznego. Odpowiedzi takiej udzieliła niewielka grupa badanych – ok. 8%.

Zakończenie

Dokonując podsumowania rozważań podjętych w niniejszym opracowaniu należy podkreślić, iż w procesie edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej wszystkie obszary edukacyjne są równoważne i wszystkie składają się na wielowymiarowo ukształtowaną osobowość dziecka. Należy dążyć do tego, aby edukacja techniczna, plastyczna i komputerowa stały się ważnymi obszarami pracy nauczyciela. Sprostanie stawianym wymaganiom może jedynie nauczyciel posiadający nie tylko stosowne kwalifikacje, ale także system szerokich kompetencji zawodowych, wśród których ważne miejsce powinny zajmować kompetencje kreatywne i informacyjne.

Nie sposób sobie dzisiaj wyobrazić edukacji bez zastosowania w niej najnowszych zdobyczy techniki, które stają się nieodzownym elementem naszej codziennej rzeczywistości. W obliczu wyzwań współczesności i nowo określonych potrzeb społecznych nauczyciele poszukują efektywnych sposobów kształcenia, w związku z czym coraz częściej wykorzystują nowe technologie komputerowe. Na rynku edukacyjnym istnieje bogata oferta programów komputerowych adekwatnych do potrzeb i możliwości dzieci w wieku przedszkolnym i młodszym wieku szkolnym. Wykorzystanie komputerów w edukacji ucznia szkoły

²⁰ Wywiad przeprowadzono z 26 nauczycielami edukacji wczesnoszkolnej. Wyniki nie sumują się do 100% z uwagi na wielokrotność odpowiedzi.

podstawowej pisze Bernátová.²¹ Odznaczają się one wysoką jakością: bogatą grafiką, animacjami, tekstami odtwarzanymi przez lektorów profesjonalistów. Jak zauważa W. Adamiak²² są one przydatnym i doskonałym środkiem kształcenia najmłodszego pokolenia. Optymalne wykorzystanie ich walorów zależy od kompetencji nauczyciela pełniącego rolę profesjonalnego przewodnika i kreatora procesu edukacyjnego.

Literatúra

ADAMIAK, W., 2003. *Komputerowe programy dla dzieci*, „Wychowanie w Przedszkolu”. nr. 3. ISSN 0137-8082.

BANACH, Cz., 2005. *Edukacja wobec wyzwań współczesnego świata i człowieka*, „Forum Myśli Wolnej”, nr. 24/25. ISSN 1507-4781.

BERNÁTOVÁ, R., 2011. Informačné a komunikačné technológie v edukácii primárnej školy. In: *Technológie vzdelávania v príprave učiteľov prírodovedných a technických predmetov – zborník z medzinárodnej vedecko-odbornej konferencie*. Prešov: PU, s. 80-85. ISBN 978-80-555-0438-4.

DREJER, F., 2010. *Wychowanie do techniki dzieci w młodszym wieku szkolnym*, Jelenia Góra: Wyd. Kolegium Karkonoskie. ISBN 978-83-926801-9-2.

JUSZCZYK-RYGALŁO, J., 2012. Zagadki i rebusy jako zabawy dydaktyczne rozwijające aktywność twórczą dzieci w edukacji elementarnej. In: C. LANGIER, ed. *Współczesne problemy i wyzwania edukacji przedszkolnej*. Bielsko-Biała: Wyd. Kolegium nauczycielskiego. ISBN 978-83-930362-6-4.

JUSZCZYK-RYGALŁO, J., 2013. WebQuest jako nowoczesne narzędzie dydaktyczne w zintegrowanym obszarze edukacyjnym. In: K. DENEK, A. KAMIŃSKA, P. OLEŚNIEWICZ, ed. *Edukacja jutra. Role nauczyciela w edukacji szkolnej*. Sosnowiec: Wyd. WSH. ISBN 978-83-61991-60-1.

KARBOWNICZEK, J., 2006. *Twórcza aktywność dziecka a metody aktywizujące w nauczaniu zintegrowanym*. „Edukacja Elementarna w Teorii i Praktyce”. nr. 1. ISSN 1896-2327.

MARZEC, A., 2007. Programy komputerowe i ich rola we wczesnej edukacji dziecka. In: K. DENEK, A. KAMIŃSKA, P. OLEŚNIEWICZ, ed. *Edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna*

²¹ Bernátová R.: *Informačné a komunikačné technológie v edukácii primárnej školy*. In: *Technológie vzdelávania v príprave učiteľov prírodovedných a technických predmetov*. Prešov: PU, 2011, s. 80-85.

²² Adamiak W.: *Komputerowe programy dla dzieci*, „Wychowanie w Przedszkolu” 2003, nr 3, s.177.

na początku XXI wieku. *Wyzwania i konteksty*. Częstochowa: Wyd. AJD. ISBN 978-837455-019-2.

MIZIOŁEK, K., 2000. *Kompetencje dydaktyczne i opiekuńczo-wychowawcze w zreformowanej szkole*. Mysłówice: Graphic. ISBN 83-912292-0-3.

PIWOWARSKA, E., 2008. *Techniki dekoracyjne w edukacji. Techniki graficzne w edukacji. Techniki malarskie w edukacji. Techniki mieszane w edukacji. Techniki przestrzenne i półprzestrzenne w edukacji. Techniki rysunkowe w edukacji*. In: A. MARZEC, E. SADOWSKA, E. PIWOWARSKA, eds. *Nowe oblicza pedagogiki. Przedstawiciele-pojęcia – literatura*. Częstochowa: Wyd. AJD.

PODHÁJECKÁ, M., 2011. *Poznawanie świata za pomocą gier edukacyjnych*. Siedlce: Elpíl-Jarosław Pilich. ISBN 978-83-934036-0-8.

PODSTAWA PROGRAMOWA EDUKACJI WCZESNOSZKOLNEJ, 2009. I etap edukacyjny: klasy I-III, zajęcia techniczne. In: *Podstawa programowa z komentarzami. Edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna*. Warszawa, tom 1, s. 52.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 23 grudnia 2008r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.

SEKUŁOWICZ, K., 2012. *Przedszkolak w sieci*. In: „*Doradca Nauczyciela Przedszkola*”. nr. 14. ISSN 2083-6805.

SKOWROŃSKA, A., 2007. *Formy ekspresyjne jako przejaw aktywności twórczej dziecka*. In: *Kwartalnik dla nauczycieli: Edukacja elementarna w teorii i praktyce 2008/4 č. 10*. Częstochowa: RODN WOM. ISSN 1896-2327.

STRYKOWSKI, W., 2002. *Kompetencje nauczyciela szkoły współczesnej*. „*Edukacja Medialna*”. nr. 4. ISSN 1427-0919.

SZEMPRUCH, J., 2001. *Nauczyciel w zmieniającej się szkole, Funkcjonowanie i rozwój zawodowy*. Rzeszów. ISBN 83-87602-15-9.

Kontaktná adresa

Dr hab. Prof. AJD Urszula Ordon
Akademia im. Jana Długosza
Częstochowa, ul. Waszyngtona 4/8
u.ordon@ajd.czest.pl

Dr Ewa Piwowarska
Akademia im. Jana Długosza
Częstochowa, ul. Waszyngtona 4/8
piwowarskaewa@wp.pl